

Yüreği kocaman bir çocuğa dönüşmüştü

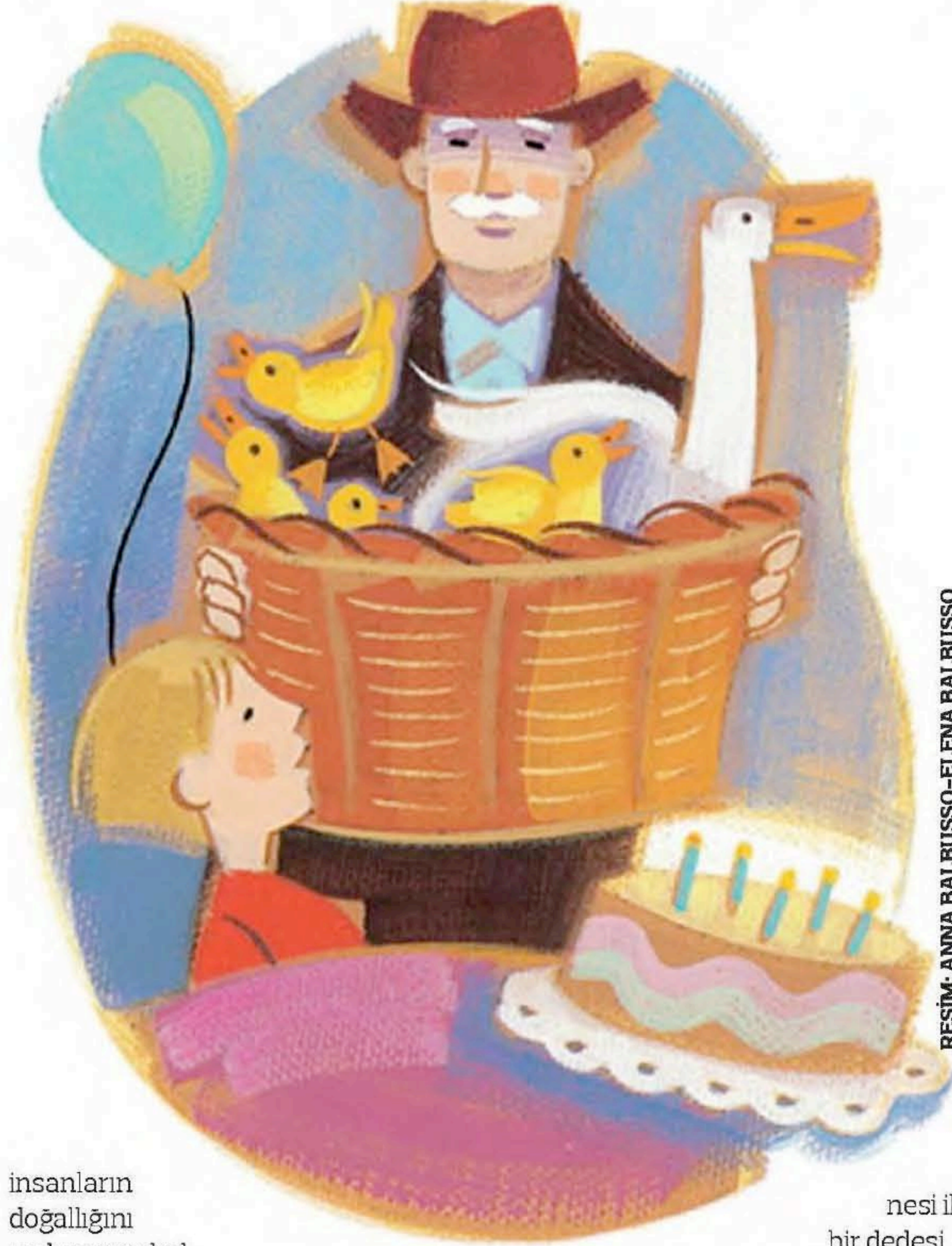
Dedesi ölünce onun kiraz ağacına dönüştüğüne inanıyor Tonino. 'Dedem Bir Kiraz Ağacı' bir çocuk romanı olduğu için değil, hayat mutlu sonlara hâlâ gebe olabildiğinden güzel bir sonla bitiyor

ASLI TOHUMCU asli@aslitohumcu.com

Geçen gece Tonino adında bir çocukla tanıştım. Gecenin başında ufacık bir veletti anaokuluna giden, sabaha karşı gene el kadar, ama yüreği kocaman bir çocuğa dönüşmüştü. Yeni tomurcuklanmış kiraz dalları örttü üzerimi gün ışırdı. Biraz buruk ama mışıl mışıl uyumuşum. Babaannemi gördüm rüyamda; cennette vişne şerbeti olmuştu. Babaannem rüyama girer de dedem durur mu! O da cennetin biraz tütün kokulu ama en güzel şakıyan kuşu olmuştu; ne zaman şakıyor ne zaman gülüyor anlaşılıyordu. Bütün bunlar Tonino yüzünden olmuştu. İşin vişne şerbeti ve kuş kısmına diyeceğim yoktu da... Tonino'nun bana çocukluğun hüyükü günlerini, koşulsuz sevginin insanı nasıl güzelleştirdiğini; yetişkinliğin ne yazık ki çoğu zaman sevmeyi, rahatlamayı, bir şeyleri arzulamayı ve o arzuların peşinde koşma heyecanını unutmak ve doğadan kopmak anlamına geldiğini hatırlatan hikâyesi çok hüzünlendirdi de beni aynı zamanda.

'Dedem Bir Kiraz Ağacı', Tonino'nun, İtalyan bir oğlan çocuğunun, acı tatlı hikâyesi. Yazarı Angela Nanetti'ye hoşuna Hans Christian Andersen Ödülü vermemişler dedirtiyor her satırında. Günümüz İpodlar ve diğer teknolojik ıvır zıvırlar, marka düşkünlükleri, maddi ve duygusal açgözlülükler dünyasının çocuklarının yüreğine dokunacak bir hikâyeyi, bir oğlan çocuğunun ağzından anlatmayı pek güzel becermiş. Yapmacıklıklar, çekinceler ya da otokontroller harındırmayan bir anlatı kurmuş, çocuk gözünden ya da sevginin gözünden bakar gibi yapmamış, basbayağı oralardan, üstelik epey derinlerden hakmış. Herhalde 'Dedem Bir Kiraz Ağacı' aracılığıyla çocuklarla paylaşmak istediği meseleyi gerçekten umursadığından bu kadar ustalıkla yapabilmemiş bunu; tabii bir de, yazar kumaşı güzel biçildiğinden.

Gelelim Angela Nanetti'nin anlattığı hikâyeye; şehirde yaşayan Tonino istemeye istemeye anaokuluna giden bir çocuk. Tonino'nun babaanne ve dedesi onlarla aynı apartmanda oturuyor, ancak bu coğrafi yakınlık duygusal bir yakınlığı getirmiyor beraberinde. Aptal köpekleri Floppy'ye, tatlı Tonino'dan daha çok değer veriyor görünen babaannesine dedesinin, hayatın ve

RESİM: ANNA BALBUSSO-ELENA BALBUSSO

insanların doğallığını yadigarayan hallerini açıkça garipsiyor Tonino. Tonino'nun hayatını merak etmemelerini, sohbetlerini hep yüzeysel sorularla geçiştirmelerini de. Şöyle bir şey vardır hani; kahvaltıda yumurta yemeyi seversin de, o yumurtaları yumurtalayan tavuklara bakan insanın bu işi yapmasını ayıplarsın... İşte Tonino'nun baba tarafının genel ruh halini böyle ifade etmek mümkün.

Evdeki hayatın çok neşeli olduğu söylenemez, annesi babası çok çalışıyor Tonino'nun ve hep, pek bir gerginler. Tonino'yla konuşmak, derdini anlamak yerine bazen bir tokat atabilecek kadar, üstelik bu tokattan pişmanlık duymayacak kadar gergin yaşıyorlar hayatlarını. Onları bir araya getiren duygu değil onları şu an bir arada tutan, bunun ayırdına varsalar helki değişecek bir şeyler, ama bunun olması çok zor görünüyor. Tartışmak ve söylenmek durup bakmaktan, düşünüp taşınmaktan daha kolaylarına geliyor çünkü.

Oysa bizim oğlanın köyde annean-

nesi ile bir dedesi daha var: Teodolinda ve Ottaviano. Kimseye, komşularına bile benzemeyen bir kadınla adam, babasının anne babasından daha sempatik bir ikili (bunu Tonino da bu açıklıkla dile getiriyor.) Günün birinde onun gibi bir toruna sahip olabilmek için doğurmuşlar sanki kızlarını. Kızları doğduğu gün bir kiraz ağacı dikmişler bahçelerine ve Tonino'nun annesi Felicita'yla aynı adı vermişler ağaca da. Birbirlerine oyun arkadaşlığı etsinler diye. O ağaçta kurmuşlar kızlarının heşigini, salıncağını, yürümeden önce tırmanmayı öğrenmiş hatta Felicita. Ancak büyüyünce o kadar uzak düşmüş ki çocukluğuna ve ailesine, Tonino'nun ne ağaca ne dalına yaklaşmasına, çocukluğunun geçtiği evde yapıp ettiklerinin, yiyip içtiklerinin tadına bakmasına bile izin vermekte tereddüt ediyor. Tonino çocukluğunun bütün doğallığı ve içtenliğiyle köy yaşantısının tadına varınca, dedesi ona kalbini açınca haliyle bu durum, annesini yaralıyor.

Tonino'nun anneannesinin ani ölümü, dedesiyle Tonino'nun onun çok sevdiği kızı Alfonsina'ya dönüştüğüne inanmaları, bu inanışları yüzünden herkes tarafından deli yerine konmaları, bu ölüm üzerine Tonino'nun Ottaviano dedesinin kalbine batmaya başlayan diken ve belediye yol yapmak için arazisinin irice bir kısmına el koymaya kalkması derken, Ottaviano dedenin helki daha uzun olan ömrü de kısalmış tükeniyor ve vedası da pek arzu ettiği gibi olmuyor. Tonino'ya dedesinden geriye her anı dolu dolu ve güzel, sevecen, yaratıcı, sıcak geçmiş bir yaz kalıyor ki az şey değil, ama insan bütün güzellikleri sonsuza kadar da saklamak istiyor işte. Ottaviano dedesi ölünce onun kiraz ağacına dönüştüğüne inanıyor Tonino. O kiraz ağacının gövdesine yaslanıp gözlerini kapatarak bütün dünyayı dinleyen onlar değil miydi, madem ağaçlar nefes alıyor gülemeler mi!

Cocukluğun dobralığı

Hayır, 'Dedem Bir Kiraz Ağacı' bir çocuk romanı olduğu için değil, hayat mutlu sonlara hâlâ gebe olabildiğinden güzel bir sonla bitiyor. Felicita'nın kayıplarının ardından, belki de başka kayıplar vermeme isteğiyle baba evine dönmesi, arazi için Tonino'yla birlikte savaşmaları, zaman içinde ruhunu sıkı zincirden sıyrılması ve daha tatlı, daha eğlenceli bir anneye ve hayattan ne istediğini bilen bir kadına dönüşmesi mutlu ediyor okuyanı da.

Angela Nanetti aslında bildik bir hikâyeye anlatıyor gibi görünse de, hikâyesini Tonino'nun açıklıkla gözlemleriyle, çocukluğun dobralığı ve hızla değişebilen ruh halleriyle, öylesine etkileyici bir doğallıkla bezemiş ki şapka çıkarmamak mümkün değil. Son dönemde okuduğum en sıcak, en dokunaklı roman. Kitabın kapağını kapattığımda kendimi, öldüğümde neye dönüşeceğimi düşünürken buldum. Çocukların da, ölüm üzerinden olmasa bile, hayatlarını nasıl hatırlanmaya değer bir şekilde geçirebilecekleri, pişmanlıklardan mümkün mertebeye nasıl uzak durabilecekleri üzerine düşüneceklerini umuyorum. 'Dedem Bir Kiraz Ağacı' ancak bu şekilde yazılış amacını tamamlamış olur. Ayrıca kitabı Türkçeye çeviren Sema Tuksavul'u da tebrik etmek gerek. Kitap ancak Türkçe yazılıydı bu kadar lezzetli bir okuma vaat edebilirdi.